

Berlínský zápisník GTS ...

Berlín už není městem zdí

Snad žádné jiné město nesymbolizovalo kdysi rozdělený svět tak, jako právě Berlín. Kdybychom použili trochu cimrmanovské analogie, pak zde bezesporu platilo: „Jsem na Západě, jsem na Západě ... a už jsem na Východě!“ Stačil neopatrný krok a už jste trčeli v drsné realitě „železné opony“.

Na vlastní kůži mohli zbytky této nedávné historické reality procítit i studenti svinenského gymnázia při své dubnové návštěvě tohoto velkoměsta na Sprévě. Nedaleko Braniborské brány, na třídě 17. června, stojí monumentální památník sovětských vojáků, kteří položili život při dobývání Berlína na jaře 1945. Porážka jedné diktatury bohužel vedla ke vzniku diktatury jiné. Vítězní Spojenci tehdy rozdělili nejen Německo, ale i Berlín na čtyři okupační zóny. Mělo jít o dočasné opatření. Stalinova nenasytnost však vedla v roce 1949 po téměř roční sovětské bloádě západních zón Berlína ke vzniku dvou německých států. Jako výspa svobodného světa zůstal pak trčet uprostřed východního komunistického Německa pouze Západní Berlín. Jeho právní postavení bylo poněkud nejasné, ale fakticky byl pojmán jako další spolková země Spolkové republiky Německo, kterou jsme tehdy nazývali Německem „západním“. Hranice Západního Berlína byla dlouho prostupná. Během 50. let minulého století tudy však utekly na svobodný západ řádově statisíce východních Němců. Po souhlasu Moskvy byla proto v roce 1961 kolem západních zón postavena neprostupná a ostře střežená **Berlínská zeď** o délce 168 km. Až do jejího konce v listopadu 1989 byly při pokusu o její překonání zastřeleny desítky lidí.

Tato zeď vedla i těsně kolem asi nejznámějšího symbolu Berlína – **Braniborské brány**. A také kolem nedaleké budovy Říšského sněmu – **Reichstagu**. Zatímco brána stála ve východním Berlíně, poválečné ruiny Reichstagu zůstaly na straně opačné. Několik let po znovusjednocení Německa byl Reichstag rekonstruován a dnes slouží jako sídlo spolkového sněmu – Bundestagu. Přibyla mu i obrovská skleněná kopule, z níž se můžete kochat pohledem na Berlín.

Nedaleko od Braniborské brány studenti viděli i jedno velmi zvláštní místo. Celkem 2711 různě velkých kamenných kvádrů tu na velké ploše jako symbolický hřbitov připomíná miliony obětí holocaustu. Blízko odtud stávalo Hitlerovo monstrózní Nové říšské kancléřství a také bunkr, kde Hitler spáchal na konci dubna 1945 sebevraždu. Po obojím už naštěstí není ani památka.

Od Braniborské brány vede až k řece Správě i neznámější berlínská třída „Unter den Linden“ /Pod Lipami/. Je tu třeba americká a ruská ambasáda, Humboldtova universita či náměstí Bebelplatz, kde nacisté v roce 1933 pálili knihy neárijských autorů. Jednou z bočních ulic – Friedrichstrasse – jsme se dostali k dalšímu známému místu, nazývanému **Checkpoint Charlie**. Býval tu hraniční přechod mezi sovětskou a americkou okupační zónou. Dnes je tu malé

muzeum a replika strážní budky, kde se za euro můžete vyfotit s „vojáky“ v dobových uniformách. Asi tři sta metrů odtud viděli studenti i jediný delší zachovaný kus Berlínské zdi. Je z panelů ve tvaru písmene L, které měly zabránit průjezdu vozidel. Hned vedle si mohou automobiloví nadšenci prohlédnout velké muzeum trabantů. Toto vozidlo s nezaměnitelnou vůní bylo jedním ze symbolů bývalého východního Německa. Můžete si ho zde i pronajmout k projížďce.

Po třídě Unter den Linden jsme se dostali k další berlínské atrakci – k Muzejnímu ostrovu. Mezi dvěma rameny Sprévy zde můžete navštívit berlínský protestantský Dóm a několik zajímavých muzeí. My jsme si prohlédli to nejznámější a nejnavštěvovanější – **Pergamon**. Je to poměrně malé muzeum. K vidění jsou tu však dvě z nejznámějších archeologických památek antického světa: rekonstruovaná část **Diova oltáře** (Gigantomachie) z maloasijského Pergamonu a také velká **Ištařina brána** z Babylónu. Císařské Německo mělo totiž na přelomu 19. a 20. století velmi nadstandartní vztahy s Osmanskou říší. Proto tyto vzácné stavební artefakty skončily právě v Berlíně. Lidé je dnes chtějí vidět na vlastní oči právě tak jako třeba reliéfy z athénského Parthenonu, vystavované v Britském muzeu v Londýně. Turecko, Řecko i Irák to dnes často označují jako krádež, ale kdo ví, jak by jinak tyto památky skončily.

Z centra jsme se pak metrem přemístili do **Německého technického muzea** (Deutsches Technikmuseum Berlin). Nachází se na území bývalého Západního Berlína a bylo vybudováno na troskách Anhaltského nádraží, zničeného v roce 1945. Je to vpravdě zejména ráj „vláčkařů“. V zachovaných železničních vozovnách jsou desítky a desítky lokomotiv a vagónů, modelů a dalších věcí, souvisejích s železnicí. V moderním traktu jsou pak expozice námořní dopravy a letectví a v bočním traktu i expozice automobilů. Techničtí nadšenci si tu přijdou rozhodně na své. Nad budovou muzea se symbolicky vznáší americké transportní letadlo Dakota, které připomíná **Berlínský vzdušný most** z let 1948-49, kdy západní mocnosti téměř rok zásobovaly vzdušnou cestou Berlín, postižený Stalinovou bloádou.

Berlín je už dnes opět normálním městem a Berlínská zeď pouhou varovnou vzpomínkou. Připomenout si ji však čas od času vůbec neškodí.

Text i foto: Mgr. F.Slípka

/psáno pro Trhvosvinenské listy č.6,